

ÅRSRAPPORT 2015

KOMPETANSESENTER
I LINDRENDE BEHANDLING
MIDT-NORGE

INTRODUKSJON

Kompetansesenter i lindrende behandling Midt-Norge (KLB) er ett av fire regionale kompetansesentre for lindrende behandling i Norge. Senteret er et ressurscenter for helsepersonell i regionens tre fylker, og har ansvar for forskning, fagutvikling og utdanning innen palliasjon i dette området.

“

Hvordan vi ivaretar de alvorlig syke og døende, sier noe om samfunnets standard.

Bjørn Guldvog, helsedirektør

”

MÅLSETTING

KLB Midt-Norge skal fremme palliasjon og bidra til bedre pasientbehandling i regionen og nasjonalt. Våre fokusområder er:

- Utvikling av et palliativt tjenestetilbud av høy kvalitet i spesialist- og kommunehelsetjenesten
- Å styrke kompetansen innen kreft og palliasjon på alle nivå gjennom forskning, fagutvikling og undervisning
- Arbeid med å utvikle standardiserte pasientforløp som metode
- Formidling av forskningresultater, gjeldende praksis og muligheter for kompetanseheving
- Implementering av nasjonale retningslinjer i klinisk praksis

ORGANISERING OG PERSONELL

Kompetansesenteret er organisert som en enhet under Avdeling palliasjon ved Kreftklinikken, St. Olavs Hospital. Senteret samarbeider tett med European Palliative Care Research Centre (PRC), European Association for Palliative Care Research Network (EAPC RN) og Avdeling undervisning og forskning ved Kreftklinikken, St. Olavs Hospital. Senteret disponerte i 2015 3,5 stillinger:

- Anne Kari Knudsen, daglig leder
- Laila Skjelvan, prosjektkoordinator
- Ragnhild Green Helgås, konsulent
- Grete Søbstad (50 %), kreftsykepleier

Overlege Erik Torbjørn Løhre var tilknyttet senteret høsten 2015, mens daglig leder var i permisjon.

På overordnet nivå bidro følgende ressurser til senterets arbeid:

- Professor i palliativ medisin, Stein Kaasa
- Kliniksjeff ved Kreftklinikken, Jo-Åsmund Lund
- Avdelingsjeff ved Avdeling palliasjon, Morten Thronæs
- Seksjonsleder ved Avdeling palliasjon, Morten Barstad

Organisering og samarbeidspartnere

› UNDERVISNING

- Ukentlig regional videoundervisning for de palliative teamene i Midt-Norge. Kompetansesenteret får stadig forespørslers om deltakelse fra kommuner og sykehus andre steder i landet. I 2015 hadde vi deltakere fra Hamar kommune, Helgelandssykehuset, Universitetssykehuset Nord-Norge (UNN), kreftkoordinatorer fra ulike kommuner og Stokmarknes sykehus
- Master i smerte og palliasjon (studieretning ved klinisk helsevitenskap) avvikles i nært samarbeid med Nasjonal kompetansetjeneste for sammensatte symptomlidelser (NKSL) ved St. Olavs Hospital og European Palliative Care Research Centre (PRC) ved NTNU. 14 masterstudenter var involvert i studiet i 2015, samt 20 studenter fra NTNU Videre. De fleste av disse kom fra Midt-Norge, men Nord-Norge var også representert. Totalt hadde masterstudiet 94 søkere i 2015 (leger, sykepleiere og fysioterapeuter)
- Palliasjonsdelen av enkelte kurs er også tilgjengelig for helsepersonell i regionen, og utgjorde henholdsvis 54 ekstra deltakere på Smerte og palliasjon I og 32 på Smerte og palliasjon II
- For første gang ble kurset «Kunnskapsbasert praksis og organisering innen palliasjon» arrangert, med undervisning av blant andre professor Gunn Grande fra universitetet i Manchester, Stein Kaasa og Jon Håvard Loge. Åtte studenter tok eksamen i faget
- Første modul i den sjuende syklusen av Nordic Specialist Course in Palliative Medicine (NSCPM) ble gjennomført i Trondheim i september

Fagdager

- Kompetansesenteret arrangerte én fagdag i hvert fylke i regionen, med samme faglige innhold. Fokus var behandling og pleie ved livets slutt, pårørendes behov samt senskader etter kreftbehandling. Mer enn 100 deltakere møtte på hver fagdag, noe som er en økning fra 2014
- Det ble også avholdt en fagdag for alle palliative team i regionen, denne ble arrangert i Trondheim med stort oppmøte og gode faglige diskusjoner

40 leger fra hele Norden deltar på NSCPM 2015-2017. Den første modulen ble arrangert i Trondheim.

› FAG

- Ni kommuner i regionen fikk tilsagn om midler fra Helsedirektoratet til prosjekter innen kompetansehevede tiltak for lindrende behandling og omsorg ved livets slutt. Totalt ble det bevilget 16 millioner, Midt-Norge fikk 2.880.000,- av disse midlene. Kompetansesenteret er faglig rådgivende instans for utdeling av midler, i samarbeid med Fylkesmannen
- «Rapport om tilbudet til personer med behov for lindrende behandling og omsorg mot livets slutt – å skape liv til dagene» ble ferdigstilt av Helsedirektoratet, på oppdrag fra Helse- og Omsorgsdepartementet. Rapporten er et utgangspunkt for planlegging av videre arbeid og tiltak inn mot lindrende behandling. Kompetansesenteret representerte Helse Midt-Norge i gruppen som utarbeidet rapporten
- Arbeidet med revisjon av Nordisk lærebok i palliasjon ble igangsatt. Den tredje utgaven blir utgitt i 2016, og er en betydelig utvidelse fra forrige utgave. Redaktører er Stein Kaasa og Jon Håvard Loge

› FORSKNING

Nasjonalt og internasjonalt samarbeider Kompetansesenter i lindrende behandling Midt-Norge tett med European Palliative Care Research Centre (PRC). Oppdatert informasjon om, og status for, disse prosjektene finnes på www.ntnu.no/prc.

Regionale prosjekter

Orkdalsmodellen

Pasientforløp for den palliative kreftpasienten er bærebjelken i prosjektet – fokus er på bedre organisering, samhandling, systematisk kartlegging og symptomlindring. Som ledd i implementeringen ble flere kurs og fagdager arrangert i Orkdalsregionen i 2015: emnekurs for leger innen palliativ medisin (ca. 20 leger), fagdager for helsepersonell (ca. 100 deltakere), motivasjonsseminar for ressursnettverk, implementeringsagenter og studiekontakter og seminar for menighetsansatte og kreftsykepleiere med fokus på opprettelse av «Jeg-og-døden»-grupper i den enkelte kommunen (ca. 25 deltakere). Informasjon til kommunens innbyggere, pasienter og pårørende er også en sentral del av prosjektet. I samarbeid med Kreftforeningen Midt-Norge ble pårørende-café arrangert fem kvelder ved Orkdal Sjukehus og to folkemøter (henholdsvis omtrent 90 deltakere i Surnadal og 60 på Hitra) med fokus på døden er arrangert.

Evaluering av prosjektet pågår både med prospektiv innsamling av data fra pasienter, pårørende og helsepersonell hvor Molde Sjukehus og ni omliggende kommuner deltar som kontroll, samt med kvalitative metoder; en del resultater vil bli presentert i 2016. Modellen forventes på sikt å kunne videreutvikles i andre deler av Midt-Norge, nasjonalt og for andre pasientgrupper.

Prosjektmøte i Orkdalsmodellen.

Pallion

Pallion (Palliative Care Integrated in Oncology) skal teste effekten av en tredelt intervensjon som integrerer onkologi og palliasjon for kreftpasienter som behandles med kjemoterapi og har mindre enn tolv måneders forventet levetid. Prosjektet tar sikte på å øke legenes kompetanse med eget opplæringsprogram, implementering og bruk av pasientforløp – inkludert elektronisk symptomkartlegging – samt bedre kommunikasjon om beslutningsstøtte mellom pasient og behandlere. Målet er tidlig introduksjon av palliasjon og dermed å bedre livskvaliteten til pasienter med begrenset levetid. Oppstart av inklusjon av pasienter i studien forventes i løpet av 2016. Tolv sykehus i Norge deltar i studien som ledes fra Oslo Universitetssykehus ved professor Jon Håvard Loge. PRC ved NTNU og St. Olavs Hospital har en sentral rolle.

mCRC

Dette er en regional studie som undersøker effekten av kjemoterapi, stråleterapi og symptomlindrende behandling hos pasienter med metastatisk kolorektalkreft. Sju sykehus i Midt-Norge deltar i prosjektet, og ved utgangen av 2015 var 81 pasienter inkludert.

› NETTVERK

Sykepleiernettverk

- Nettverkene i Møre og Romsdal, Volda, Ålesund, Molde og Kristiansund drifter sine nettverk som tidligere, her arrangeres regelmessig kurs/undervisning drevet av de palliative teamene
- Nord-Trøndelag har et fagnettverk som arrangerer åpne fagdager
- Sør-Trøndelag har noen uformelle nettverk og noen mer formelle. Samhandlingsenheten i Orkdalsregionen (SIO) er etablert med ca. 35 personer spredt på 13 kommuner
- Trondheim startet sitt ressursnettverk som et prosjekt med støtte fra midler fra Helsedirektoratet, og kommunen ønsker å drive nettverket videre nå når prosjektet er ferdig. Det er dannet en driftsgruppe som planlegger fagdager for nettverket

Palliative team

Regionen fikk i 2015 sitt åttende palliative team, i Namsos. Teamet har en sykepleier i 100 % stilling, flere leger i delte stillinger, anestesilege i 50 %, samt fysioterapeut og diakon.

Kommunikasjon

Kommunikasjonsansvarlige fra alle de fire kompetansesentrene har gått sammen i et webredaktørforum. Forumet har jevnlig samarbeidsmøter for å se på felles aktivitet og informasjonsarbeid i sentrene.

Konferanser

- Deltakelse med messestand på 14th World Congress of the EAPC i København 8.-10. mai sammen med PRC og EAPC Research Network
- Deltakelse med messestand på 5th International Seminar of the PRC and EAPC RN i Leeds 15.-16. oktober

PRC-forsker Kari Sand viser fram Eir (se www.ntnu.no/prc) til spanske Josep Porta Sales på kongress i København.

www.palliasjon-midt.no
www.ntnu.no/prc
www.eapcrn.org
www.stolav.no
www.facebook.com/klbmidt norge

KOMPETANSESENTER
I LINDRENDE BEHANDLING
MIDT-NORGE

HELSE MIDT-NORGE
- På lag med deg for din helse -

PRC European Palliative Care
Research Centre

 ST. OLAVS HOSPITAL
UNIVERSITETSSYKEHUSET I TRONDHEIM

EAPC
Research Network

 NTNU
Kunnskap for en bedre verden